

Програма за подпомагане на бизнеса

SMECA - Програма на Фар за подпомагане на бизнеса

Данъчно облагане и Европейски валутен съюз.

Съдържание

ДАНЪЦИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Данъчна политика на Европейския съюз

- хармонизация и координиране на данъците

- Косвени данъци

- ◆ Данък върху добавената стойност (ДДС)
- ◆ Транзакции в рамките на Общността (таблица)
- ◆ Данъчни ставки
- ◆ Списък с данъчните ставки на ДДС за страните-членки (таблица)
- ◆ Системите на ДДС за търговците
- ◆ Транзакции в рамките на Общността
- ◆ Поръчки по пощата и продажби от разстояние
- ◆ Гранични прагове за прилагане на специалната схема за продажби от разстояние (таблица)
- ◆ Възстановяване на ДДС
- ◆ Данъчният регистрационен номер по ДДС
- ◆ Данъчният регистрационен номер по ДДС в страните-членки (таблица)

- Преки данъци

- ◆ корпоративно данъчно облагане

Европейският Валутен Съюз

ДАНЪЦИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

◆ Данъчна политика на Европейския съюз

◆ Косвени данъци

Данъчно облагане на производството и консумацията, при което данъчната тежест не пада върху данъчно задължените лица (търговци или индустрия), които плащат данъка като го събират от името на правителството и го включват в цената за крайния потребител, върху който пада данъчната тежест (ДДС и акцизни задължения).

◆ преки данъци

Данъци, които се плащат от данъкоплатците, и чиято тежест пада върху тях - доходно облагане, корпоративно облагане, данък богатство и повечето местни данъци и такси.

Данъчна политика на Европейския съюз

Европейският съюз има само спомагателна роля в данъчната политика.

Данъчната политика е символ на държавния суверинитет и придобива още по-голямо значение след въвеждането на еврото, когато възможността на страните-членки да маневрират по отношение на валутната си политика е сведена до минимум от Договора в Маастрихт, както и от Пакта за стабилност и развитие.

Още повече, данъчните постъпления на страните-членки на Европейския съюз са от много разнообразни източници и балансът между преките и косвените данъци значително се различава.

Хармонизация и координиране на данъците

Договорните разпоредби на Европейския съюз за координиране на данъците са много малобройни, особено що се касае до преките данъци, които може да се начисляват само въз основа на общите разпоредби за Единния пазар (Член 94), докато косвените данъци се начисляват въз основа на конкретните разпоредби на Договора (Членове 90-93).

Трябва да се направи избор между пълната хармонизация на данъците, при която има унифицирана данъчна основа и ставка - както е регламентирано в Член 93 от Договора на Европейския съюз върху косвените данъци - и координирането на данъците, при което има сближаване на данъчната политика в страните от Европейския съюз с помощта на международни правила, препоръки, съглашения или направо чрез директиви. Координирането на данъците в Европа по никакъв начин не цели да наложи унифицирана данъчна система във всички държави. Обаче във вътрешния пазар на Европейския съюз трябва да се осъществи известно сближаване, за да може пазарът да функционира ефективно.

Хармонизирането на данъците в Европейския съюз е свързано с фундаментални проблеми.

Хармонизацията на данъчната ставка не може да се осъществи без цялостно хармонизиране на данъчните системи, което не е регламентирано от Европейския съюз. Задачата на данъчната политика в Европейския съюз не е да се налагат или приемат унифицирани данъци. Въпреки това може да бъде постигнат известен прогрес по сближаването или координирането на данъците. Има достатъчни причини за това. Прогресът в координирането на данъците е от решаващо значение за премахване на пречките за окончателното изграждане и правилното функциониране на единен пазар, докато в същото време координирането на данъците е инструмент от първостепенно значение за предотвратяване на международното двойно данъчно облагане, отклонението от облагане с данъци и неравностойната данъчна конкуренция. То ще спомогне и за правилното функциониране на единния пазар и следователно за конкурентноспособността на европейската икономика.

От друга страна в Европейския съюз страните-членки, а не самият съюз, осъществяват данъчното облагане. За разлика от САЩ, където две-трети от данъчните постъпления се дължат на централизирано облагане, в Европейския съюз въпроси като данъчна основа, данъчна ставка и данъчни облекчения се решават по различни и несъвместими начини, а страните-членки не са длъжни да обменят информация. Възможностите за неплащане на дължими данъци и измами в единния пазар на ЕС, с характерното за него разделение на сектори с различни данъчни системи, са огромни. Това не само води до конкуренция и загуба на данъчни постъпления, но подкопава идеята за справедливо данъчното облагане.

Косвени данъци

Съгласно Член 90 на Договора на ЕС се забранява данъчната дискриминация, която пряко или непряко дава предимство на продуктите от една държава за сметка на продукти от друга държава-членка.

Член 93 на Договора говори за хармонизация на данъка върху оборота и други форми на косвено данъчно облагане. ДДС е първият данък, който беше хармонизиран.

Римският договор регламентира хармонизацията на косвените данъци. Тази задача още не е приключила нито по отношение на ДДС, нито по отношение на акцизните задължения. Интересен е фактът, че тези данъци не са от съществено значение в контекста на местонахождение на предприятията тъй като те влияят върху крайния потребител и затова са неутрални по отношение на конкуренцията. Това се вижда особено ясно в случая с Германия и Люксембург, при които ставката на ДДС е най-малка, но които

нямат никакво предимство от гледна точка на местонахождение на предприятията.

Данък върху добавената стойност - ДДС

ДДС бе въведен в Европейската икономическа общност през 1970 г. съгласно първата и втората директива за ДДС с цел да измести данъка върху производството и консумацията. Взетото през 70-те решение за отпускане на част от данъчните постъпления от ДДС, изчислени според унифициран критерий, за общия бюджет на Общността, полага основите за хармонизация на ДДС. Шестте директиви върху ДДС (77/388/ЕИО) гарантират, че всички страни-членки облагат едни и същи трансакции с този данък, като по този начин създават единна основа за финансиране на Общността и въвеждат общ критерий за оценка.

Данъкът върху добавената стойност се начислява на всеки етап от веригата на производство и дистрибуция на стоки и услуги. Данъчната основа е общият размер на данъка с изключение на ДДС и други специфични случаи. Поради приспадане в предишните етапи на веригата ДДС не се наслагва. Всяко данъчно задължено лице се облага с ДДС върху оборота (т.е. изходящ данък), от който може да се приспадне ДДС, начислен върху разходите и инвестициите (т.е. входящ данък). От данъка, който заплащат крайните потребители на стоките и услугите, не се приспадат суми. Данъкът се изчислява на базата на ставката на ДДС върху цената на получените стоки или услуги с изключение на самия ДДС.

През 1987 г. Комисията внася предложение за въвеждане на данъци според произхода (данъчно облагане в страната, където се извършва продажбата) и при наличието на клирингова система, с помощта на която се предотвратява значителното преразпределение на постъпления в страните-членки. Невъзможността да се постигне съгласие за клиринговата система и да се уеднаквят данъчните ставки изключи възможността за бърз напредък в тази насока. Затова бе въведен преходен вариант, който комбинира **данъчното облагане според произхода на стоката с данъчното облагане по принципа на дестинацията на стоката** и дава възможност да се премахне контролът на данъчните граници. Свободното движение на стоки в Общността означава, че страните-членки вече не може да бъдат разглеждани като вносители и износители. Пресичането на граница вече не се разглежда като данъчно събитие, данъчните задължения произхождат от трансакциите, подобно на държавните системи.

Създаването на Единен европейски пазар приключи на 1 януари 1993 г. и от тази дата стоките, лицата, услугите и капиталите имат право на свободно движение в рамките на ЕС. Основните разпоредби по отношение на ДДС, въведени след тази дата са:

- ◆ за частни лица, които купуват стоки в друга страна-членка, ДДС се начислява в страната, където е купена стоката (**принципът на страната**

на произхода на стоката). Те могат да се върнат в своята страна с покупките си без да бъдат облагани повторно. Има няколко изключения:

- покупката на нови превозни средства (които са утребявани не по-дълго от шест месеца или са навъртали не повече от 6 000 километра според брояча) в друга страна-членка. Подобна транзакция се облага в страната на дестинацията според данъчната ставка и разпоредбите в нея. Превозното средство трябва да бъде регистрирано и обложено с данък в страната на местожителство на получателя.
- поръчки по поща от компания, която се намира в друга страна-членка. Когато търговецът поема отговорността за превоз на поръчаните стоки, ДДС се начислява според ставката в страната на местожителство на получателя или според ставката в страната на търговеца, в зависимост от обема на годишните продажби на търговеца на територията на страната на дестинацията.
- При търговия със стоки между фирми в страните-членки ДДС се начислява в страната-членка, до чиято територия се транспортират стоките (**принцип на страната на дестинацията**) според данъчната ставка и разпоредбите в тази страна.. Фирмата, която доставя стоките, начислява данък с нулева ставка. Фирмата, която получава стоките, начислява данъка върху стоките, закупени в друга страна-членка. (Тази преходна система важи до датата, когато транзакциите биват подчинени на принципа на **страната на произхода на стоката** - идеята на дефинитивната система за данъно облагане.)

Общ преглед на системата за облагане с данък върху добавената стойност в Европейския съюз.

Принципът на страната на произхода на стоката означава, че продажбите подлежат на облагане с ДДС в страната, от която започва превозът стоките или услугите. Продажбите се третираат като вътрешни транзакции.

От друга страна, **принципът на дестинация на стоката** означава, че вместо ДДС върху вноса, който се начисляваше преди, сега в ЕС се начислява данък за придобиване на стоката. Той се плаща на данъчните власти в страната на дестинацията. Данъкът за придобиване се плаща от получателя и може да се декларира като входящ ДДС от датата на възникване на данъчното задължение, като така вносителят получава възможност да възстанови входящия си данък в периода преди заплащане на ДДС, включително данъка върху вноса и придобиването.

Транзакции в рамките на Общността

Стоката е ново превозно средство не↓	да⇒		да⇒	П
получателят е предприемач Не ↓	да⇒	получателят има право на възстановяване на ДДС	да⇒	Р И Н
		общата стойност на закупената стока надвишава лимитите за придобиване	да⇒	Ц И П
		получателят има избор ↓ използва това право	да⇒	на страна та
стоката се транспортира не ↓	да⇒	стоката подлежи на таксуване при консумация	да⇒	на дестина цията
		търговецът надвишава лимита за доставка на лица, които нямат право на възстановяване на ДДС (праг)	да⇒	
		получателят има избор ↓ използва това право	да⇒	

не

ПРИНЦИП НА СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД НА СТОКАТА

ДАНЪЧНИ СТАВКИ

Данъчните ставки се определят от самите страни-членки, но стандартната ставка, която важи за доставката на стоки и услуги и вноса на стоки, трябва да бъде унифицирана, за да се спазват изискванията за неутралитет. Страните-членки имат право да повишават или да понижават ставките за внос на определени категории продукти при условие, че понижената ставка е фиксирана в такива граници, че приспадането ѝ от общия входящ данък става по обикновения начин.

С оглед ставките на ДДС през 1992 г. беше приета директива за сближаване на ставките. Директивата, въвеждайки система от минимални ставки, постановява, че от 1 януари 1993 г. стандартната ставка не може да бъде по-малка от 15%. Страните-членки обаче получават правото да въведат една или повече по-ниски ставки, равни или по-високи от 5%, за списък с определени категории стоки и услуги. Регламентирани са също и някои преходни снижавания, за да се вземат предвид извънредните ситуации.

Настоящата стандартна минимална данъчна ставка за данъка върху добавената стойност в различните страни-членки, фиксирана на 15%, трябва да бъде разширена от 1 януари 2001 до 31 декември 2005 г. (предложение за директива на Съвета).

Списък с данъчните ставки на ДДС за страните-членки

Страни-членки	максимално понижена ставка	понижена ставка	стандартна ставка	средна стойност
Белгия	-	6	21	12
Дания	-	-	25	-
Германия	-	7	16	-
Гърция	4	8	18	-
Испания	4	7	16	-
Франция	2,1	5,5	19,6	-
Ирландия	4,2	12,5	21	12,5
Италия	4	10	20	-
Люксембург	3	6	15	12
Недерландия	-	6	17,5	-
Австрия	-	10/14	20	-
Португалия	-	5/12	17	-
Финландия	-	8/17	22	-
Швеция	-	6/12	25	-
Обединено кралство	-	5	17,5	-

Ситуацията през октомври 2000

Системите на ДДС за търговците.

След въвеждането на Единен пазар на 1 януари 1993 г. се променя начинът на начисляване на ДДС върху стоки, които се движат между страните-членки на ЕС. Концепцията за внос и износ при такава търговия е заменена от вътрешна за Общността система на доставка и придобиване на стоки.

При търговия със стоки между фирми от различни страни-членки ДДС се начислява в страната, до чиято територия се транспортират стоките (**принцип на страната на дестинацията**) според ставката и условията на тази страна.

Транзакции в рамките на Общността.

Доставката на стоки от регистриран по ДДС търговец от една страна-членка на ЕС на друг регистриран по ДДС търговец от друга страна-членка се разглежда, с някои изключения, като вътрешна доставка. Регистриран по ДДС търговец може да начисли ДДС с нулева ставка за доставката на стоки в друга страна-членка на ЕС в случай, че:

- получателят е регистриран по ДДС в друга страна-членка на ЕС;
- доставчикът пази данъчния регистрационен номер на получателя в документацията си;
- доставчикът отбелязва на фактурата “доставка в рамките на Общността с нулева ставка за ДДС”;
- стоките се изпращат или транспортират до територията на другата страна-членка на ЕС;
- доставчикът посочва данъчния регистрационен номер на получателя във фактурата за продажба на стоката.

Примери:

Ситуация 1:

Транзакция в рамките на Общността между две данъчно задължени лица

Австрия	Белгия
Производител А доставя стоки на търговец Б в Белгия	Търговец Б в Белгия купува стоки от производител А от Австрия
А доставя стоки на Б Превоз на стоки от А към Б	

- Мястото на данъчно облагане е Австрия, от чиято територия започва транспортирането.
- Доставката в рамките на Общността е освободена от ДДС (нулева ставка).

- Във фактурата, която се издава от А, трябва да бъде посочен както данъчният регистрационен номер на А, така и този на Б (проверка на данъчните регистрационни номера).
- Във фактурата, която се издава от А, трябва да бъде посочен както данъчният регистрационен номер на А, така и този на Б (производителя и търговеца).
- Б придобива стоки в рамките на Общността. Той има право да приспадне стойността на ДДС, с който се облага придобитата стока, когато го отчита, в случай, че Б използва стоките с цел, която му дава право на това.

Ситуация 2:

Доставка в рамките на Общността между две данъчно задължени лица, при която получателят отговаря за транспорта на стоката

Австрия	Белгия
Производител А доставя стоки на търговец Б в Белгия	Търговец Б в Белгия купува стоки от производител А от Австрия
стоките се транспортират от Б или от трето лице извършва това от името на Б превоз на стоки от А към Б	

- Мястото на данъчно облагане е Австрия, от чиято територия започва превозът.
- Доставката в рамките на Общността е освободена от ДДС (нулева ставка). (този случай не се различава от предишния.) Определението за придобиване на стоки в рамките на Общността не изключва ситуациите, когато стоките се транспортират от получателя или от негово име.

Ситуация 3:

Транзакция в рамките на Общността между три данъчно задължени лица

Австрия	Белгия	Дания
А в Австрия суровини	Производителят Б от Белгия купува суровините от А в Австрия и продава продуктите си на търговец Д в Дания.	Д в Дания търговец
превоз на стоки А⇒Б⇒Д		

Производителят Б трябва да провери дали търговецът Д от Дания е регистриран по ДДС. (проверка на данъчния регистрационен номер) Б продава стоките без ДДС на датския търговец и изпраща декларация на датските власти. Производителят Б трябва да докаже, че стоките са напуснали Белгия.

Производителят Б купува суровини без ДДС от А. Той е длъжен да декларира и приспадне стойността на ДДС според ставката за Белгия.

Ако гореспоменатите условия за транзакция в рамките на Общността не са спазени, (например ако получателят не посочи данъчния си регистрационен номер), доставчикът се облага по ДДС според ставката в неговата страна.

Продажбата на стоки от регистрирани по ДДС търговци на лица от друга страна-членка, които не са регистрирани по ДДС, се облагат по ДДС според ставката в страната на търговеца. Обаче има и няколко изключения:

Поръчки по пощата и продажби от разстояние.

Продажбите от разстояние в Единния пазар са продажби, при които доставчик от една страна-членка на ЕС продава стоки на лице от друга страна-членка на ЕС, което не е регистрирано по ДДС, като доставчикът е отговорен за транспортирането на стоките. Те включват и продажби по пощата, телефонни продажби и теле-шоп, както и всяка друга форма на продажба, при която стоките се транспортират до клиент от друга страна-членка.

Доставчик А от една страна-членка, който продава от разстояние на клиенти в други страни-членки, които не са регистрирани по ДДС, се облага по ДДС според ставката на неговата страна за такива продажби, докато стойността на продажбите не надвиши граничния праг, определен от другата страна-членка (вж. таблицата долу). Ако стойността на продажбите надвиши или може скоро да надвиши граничния праг на другата страна-членка на ЕС, доставчикът е длъжен да се регистрира в данъчните служби на тази страна и да внася ДДС върху ставките, валидни в нея.

Ако съответният граничен праг не е надвишен, доставчикът може по избор да внася ДДС в страната, към която са насочени продажбите му.

Изключение:

Всеки доставчик, който продава от разстояние акцизни стоки, е длъжен да се регистрира по ДДС в съответната страна-членка на ЕС, защото продажбата от разстояние на акцизни стоки винаги подлежи на облагане с ДДС в страната, до чиято територия се транспортират стоките.

Пример за продажба от разстояние:

Австрия	Белгия
Австриецът А продава стоки на частно лице Б от Белгия	Частно лице Б в Белгия купува стоки от австрийски търговец А.
Стоките се изпращат на Б от името на А превоз на стоки от А към Б	

Стоките се изпращат от доставчика на човек от друга страна-членка - ако ДДС се начислява в страната, където са купени стоките, тогава те се закупуват чрез компании за поръчки по пощата или теле-шоп в страна-членка, където ставката на ДДС е най-малка.

Като изключение от общото правило за мястото на доставка на стоките (т.е. територията, от която започва транспортирането) при продажби от разстояние мястото на доставка се определя като територията, където стоките се намират, когато приключва транспортирането им. Това правило (с изключение на продажбите под определен граничен праг) се отнася до продажби от разстояние на частни лица (които не са данъчно задължени), фермерите, които могат да изберат схемата на изравнената ставка, данъчно задължени лица, които нямат право на приспадане и лица, които не са данъчно задължени.

Тези категории получатели, с изключение на частните лица, могат да изберат стандартните правила за облагане при придобиване на стоки в рамките на Общността, но тези правила могат да бъдат и задължителни, когато стойността на покупките в рамките на Общността през календарната година надвишава граничния праг, който се определя поотделно от всяка страна, но не може да пада под 10 000 евро.

Регламентът по отношение на продажбите от разстояние предвижда и изключение, според което продажбата протича в страната-членка, на чиято територия започва транспортирането, ако общата стойност на продажбите от разстояние към тази страна от името на данъчно задължено лице не надвишават граничния праг от 100 000 евро за същата година. Страната-членка има право да свали прага до 35 000 евро. Правилото се усложнява допълнително от правото на данъчно задълженото лице, което участва в продажби от разстояние, при желание да се облага в страната-членка, на чиято територия приключва транспортирането.

Гранични прагове за прилагане на специалната схема за продажби от разстояние.

Страна-членка	Гранични прагове за прилагане на специалната схема за продажби от разстояние	Изключения при малките предприятия
Белгия	35 000 евро 1 500 000 BEF	5 000 евро 225 000 BEF
Дания	35 000 евро 280 000 DKK	2 400 евро 20 000 DKK
Германия	100 000 евро 200 000 DM	12 255 евро 25 000 DM
Гърция	35 000 евро 8 200 000 GRD	6 000 евро / 2 000 евро 1 800 000 GRD / 600 000 GRD
Испания	35 000 евро 4 500 000 PTE	-
Франция	100 000 евро 700 000 FRF	10 000 евро 70 000 FRF
Ирландия	35 000 евро 29 000 IEP	50 000 евро 40 000 IEP
Италия	35 000 евро 54 000 000 ITL	-
Люксембург	100 000 евро 4 200 000 LUF	10 000 евро 400 000 LUF
Недерландия	100 000 евро 230 000 NLG	-
Австрия	100 000 евро 1 400 000 ATS	22 400 евро 300 000 ATS
Португалия	36 900 евро 6 300 000 ESP	10 215 евро / 12 770 евро

		2 000 000 ESP / 2 500 000 ESP
Финландия	35 000 евро 200 000 FIM	10 000 евро 50 000 FIM
Швеция	35 000 евро 320 000 SEK	-
Обединено кралство	100 000 евро 62 000 GBP	65 500 евро 48 000 GBP

Възстановяване на ДДС на външни предприятия

Ако една компания е регистрирана по ДДС в страна-членка на Европейския съюз и купува стоки или услуги в друга страна-членка на ЕС, понякога тя е длъжна да внася ДДС в другата страна. Например, ако компанията участва в панаир в друга страна-членка. ДДС, който се внася в друга страна-членка, не може да бъде приспаднат като входящ данък при внасянето на ДДС в отчетния период, но може да бъде възстановен.

Данъкът върху добавената стойност се възстановява само на предприятия, тъй като само те имат право да приспаднат входящия данък. Предпоставката за това е, че стоките или услугите са придобити в друга страна за ползване от предприятието.

Осмата Директива на Съвета регламентира подробно обхвата си:

Данъчно задължено лице по смисъла на тази директива е лице, което в продължение на минимум три месеца в срок от една календарна година или в срок от три месеца или по-малко, в случай че това е периодът до приключване на календарната година:

1.
  - няма седалище или обект на търговската си дейност на територията на страната;
  - дори при липсата на такъв обект или седалище, постоянният му адрес или обичайното местопребиваване също е извън територията на страната;
2. не е доставял нито стоки, нито услуги на територията на тази страна, с изключение на:
  - транспортни и свързани с тях услуги;
  - услуги, данъците върху които се заплащат от лицето, на което са доставени услугите.

Страните-членки са длъжни да възстановяват на данъчно задължените лица:

- ДДС, който се начислява за услуги и движима собственост, която му се доставя от друго данъчно задължено лице на територията на страната;
- ДДС, който се начислява върху внесени в страната стоки, които имат отношение към търговската им дейност или услугите, които доставя на клиентите си и върху които лицето начислява ДДС.

Данъчен регистрационен номер по ДДС

Данъчното облагане на физическите лица на базата на произхода продължава да бъде основен принцип на общата ДДС система, докато при търговия със стоки между търговски обекти в страните-членки това е принципът на облагане на базата на принципа на дестинацията. Едно от условията за необлагаема доставка в рамките на Общността е данъчният регистрационен номер по ДДС.

Данъчният регистрационен номер гарантира, че регламентирани по отношение на ДДС правила за доставка и превоз на стоки в рамките на Европейския съюз се прилагат правилно. Данъчният регистрационен номер на доставчика трябва да се посочва на всички фактури. Данъчните власти са длъжни да предоставят данъчни регистрационни номера.

За износителите, износът в друга страна-членка се освобождава от данъци само ако получателят посочва своя данъчен регистрационен номер.

Доставчикът е длъжен да проверява валидността на данъчния регистрационен номер на получателя.

С цел отчитане продажбите на територията на Общността всеки предприемач е длъжен да предоставя на данъчните власти тъй наречената "листа на продажбите в рамките на ЕС", където изрежда освободените от данъци продажби, които е извършил на територията на Общността.

Данъчен регистрационен номер по ДДС в страните-членки

Страна-членка		Данъчен регистрационен номер по ДДС
Белгия	BE	Le numero d'identification a la taxe sur la valeur ajoutee BTW - identificatiennummer
Дания	DK	Momregistreringsnummer
Германия	DE	Umsatzsteuer - Identifikationsnummer
Гърция	EL	Arithmos Forologikou Mitroou FPA
Испания	ES	El numero de identificacion a efectos del Impuesto sobre el Valor Anadido
Франция	FR	Le numero d'identification a la taxe sur la valeur ajoutee
Ирландия	IE	Value added tax identification no.
Италия	IT	Il numero di registrazione IVA
Люксембург	LU	Le numero d'identification a la taxe sur la valeur ajoutee
Недерландия	NL	BTW - identificatienummer
Австрия	AT	Umsatzsteuer - Identifikationsnummer
Португалия	PT	o numero de identificacao para efeitos do imposto sobre o valor acrescentando
Финландия	FI	arvonlisaverokisterointinumero Mervardesskatteregistreringsnummer (momsregistreringsnummer)
Швеция	SE	Mervardesskatteregistreringsnummer (momsregistreringsnummer)
Обединено кралство	GB	Value added tax identification no.

ПРЕКИ ДАНЪЦИ

Косвените данъци налагат необходимостта от известно хармонизиране, защото засягат свободното движение на стоки и свободата за предоставяне на услуги. Това не важи в еднаква степен и за преките данъци и Договорът на Европейския съюз не разглежда пряко нуждата от тяхното унифициране.

Някои аспекти на прякото данъчно облагане въобще няма нужда да бъдат хармонизирани или координирани и се решават поотделно от страните-членки, в съответствие с принципа на субсидиарност.

Поради тази причина не става ясно защо корпоративното данъчно облагане, което може да окаже отрицателно въздействие върху конкуренцията още не е регламентирано от Договора. Правната основа за хармонизиране на преките данъци, включително на корпоративния данък, е много слаба. Член 94, който урежда мерките по утвърждаването и функционирането на вътрешния пазар, е едно от малкото решения в тази насока. Обаче правните и административни разпоредби, произтичащи от този член, са подчинени на принципа на единодушие. Член 293 също има отношение към темата, защото задължава страните-членки да преговарят помежду си с цел избягване на двойното данъчно облагане в рамките на Общността. Следователно голяма част от разпоредбите, които трябва да бъдат взети предвид, са извън капацитета на законодателството на Общността. Вместо това съществува широка мрежа от двустранни спогодби за данъчното облагане, както по отношение на страните-членки, така и на други страни, които уреждат данъчното облагане на трансграничния поток на приходи.

Корпоративно данъчно облагане

Различията в данъчното облагане в страните-членки може да повлияят върху инвестиционните решения на компаниите и да окажат отрицателно въздействие върху конкуренцията.

Дебатите по корпоративното данъчно облагане в Европейския съюз се фокусират върху избягване на двойното данъчно облагане на трансграничния поток на приходи и хармонизиране на трите елемента на корпоративния данък - ставки, база за оценка, административна система за събиране на данъка.

Европейският парламент изтъква факта, че водещият принцип в тази област трябва да бъде плащането на равностоен данъчен дял от страна на всяка компания като неин дълг и принос за обществото, и че основният приоритет в тази сфера е въвеждането на унифицирани определения на основни термини като данъчна основа, печалби, загуби, облагаем доход, трансфер към резервите и др.

Всъщност съществува необходимост за хармонизиране на ключовите елементи в системите на корпоративно данъчно облагане на страните-членки.

Съществуващите в сферата на корпоративно облагане регламенти за намаляване или избягване на двойно данъчно облагане са от решаващо значение. Традиционната система с унифицирано подоходно облагане на компаниите и акционерите е характерна за Белгия, Дания, Нидерландия и Швеция. Системата на компенсирание на част от корпоративния данък, който се дължи при разпределение на печалбите, чрез подоходно облагане на акционерите е характерно за Обединеното Кралство, Ирландия, Португалия и Испания. За разлика от Германия със системата ѝ за разделена данъчна ставка, Италия, Финландия и Франция използват система на пълно приспадане за акционерите.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ВАЛУТЕН СЪЮЗ (ЕВС)

В края на 20 век Европейският валутен съюз и глобалната интеграция на държавните икономически системи изправят Европа пред нови социални, политически и икономически предизвикателства. Въвеждането на еврото през 1999 г. доведе до едно ново ниво на интеграция в Европа, което има и ще продължава да има глобални икономически последици. Очаква се, че с помощта на новите технологии 21 век ще се превърне в ера на електронните и виртуални комуникации, чрез които постоянният процес на глобализация ще доведе до нова структура на капиталовите пазари.

С население, което според статистическите данни възлиза на 300 милиона души, обединена Европа има повече жители от Съединените Щати (приблизително 270 милиона) и над два пъти повече жители от Япония. Като цяло, брутният вътрешен продукт на Европа (7 трилиона долара) е по-малък от този на САЩ (9 трилиона долара). Като се вземат предвид тези цифри - по-малък брутен вътрешен продукт и по-голямо население - средният БВП на глава от населението в Европа е почти с една четвърт по-

малък от този в САЩ: 24 000\$ на глава от населението, в сравнение 33 000\$ в Америка.

Европейският съюз вече навлезе в последната фаза на развитието си по посока на Икономически и валутен съюз. Тригодишният преходен период ще завърши през нощта на 31 декември 2001 г. От 1 януари 2002 г. банките ще издават само евро банкноти и монети. Страните-членки ще дадат най-доброто от себе си, за да гарантират, че след две седмици считано от 1 януари повечето парични трансакции ще се извършват в евро валута, а към началото на март 2002 г. ще приключи изтеглянето на държавните банкноти и монети от употреба.

Търговските предприятия винаги се влияят от глобалните икономически фактори - валутният курс, инфлацията и бюджетният дефицит са извън техния контрол, но оказват влияние върху техните планове и конкурентоспособност. След въвеждането на единната валута евро фирмите, които търгуват с други държави, вече няма да страдат от покачването и намаляването на цените поради промени във валутния курс на различните държави. Единната валута предполага обща парична политика, а значи и общ валутен курс. Важно е фирмите в Европа да разберат, че ЕВС е промяна в конкурентността на средата. Тя засяга не само бизнеса в Евро зоната, но и бизнеса в държавите, които не участват във валутния съюз, например Великобритания.

В Евро зоната трябва да бъдат взети предвид следните три значителни фактора:

- по-малки разноси по трансакциите;
- липса на несигурност по отношение на валутните курсове;
- прозрачност по отношение на различията в цените.

Как ще се отразят тези промени върху малките и средни предприятия?

◆ увеличава се трансграничната конкуренция.

При положение, че ЕВС улеснява трансграничната търговия, фирмите в държавите, които участват във валутния съюз, ще трябва да се конкурират с чужди фирми. В същото време ще има повече възможности за бизнес в чужбина. Фирмите от държави извън Евро зоната, които искат да изнасят стоки в държави от ЕВС, трябва да се конкурират с фирми от самата Евро зона, които използват същата валута като купувача.

◆ Трансгранични сливания и други съвместни предприятия.

По-голямата конкуренция увеличава значението на отношенията между фирмите, а единната валута ги улеснява.

◆ Трансграничен маркетинг и ценообразуване.

Цените в рамките на ЕВС се оферират само в една валута и имат една и съща стойност. Това затруднява продажбата на различни цени и в други

държави. Цените в евро очевидно се разлиават от цените в други държавни валути. Това налага необходимостта от редизайн и нов маркетинг на продуктите и ценовата политика в различните пазари.

◆ Дистрибуция и снабдяване.

Единната валута улеснява алтернативните решения и ги прави по-евтини. Вече не е нужно да се избират дистрибутивни центрове и доставчици, за да се балансира промените в различните валутни курсове, защото въвеждането на еврото предпазва бизнеса от рисковете, свързани с валутния курс.

◆ Привличане на капитали.

Единната валута предполага увеличаване броя на наличните възможности за фирмите, които се опитват да привлекат капитали. Облигационните и акционерни пазари, които работят с евро, са по-атрактивни, отколкото старите пазари.

◆ Инвестиции.

Ккто на територията на държавите, така и в международен мащаб, много фактори влияят върху инвестиционните решения. Единната валута и произтичащите от нея промени в конкуренцията, оказват влияние върху инвестиционните решения.

Общо казано, появяват се нови възможности и нови заплахи за фирмите - особено, но не само в страните, които участват в ЕВС.

Поради глобалните последици от въвеждането на новата валута както техническите, така и организационните аспекти на сливането и новата конкурентна ситуация трябва да бъдат обект на управление на най-висше ниво. Осъществяването му със сигурност може да бъде делегирано, но трябва да се осъществява редовен контрол. Ясно формулираните отговорности и задачи придобиват особено значение след въвеждането на еврото поради следните причини:

- ◆ Въвеждането на еврото засяга всички аспекти на операциите на компанията;
- ◆ Проектът за прехвърляне в евро валута ще продължи до края на фазата на двойна валута - 28 февруари 2002 г. ;
- ◆ Подготовката за преминаване към евро валута е сериозен тест за способността на една компания да управлява отношенията си с клиентите и инвеститорите и да се справя с конкуренцията;
- ◆ Много компании използват прехвърлянето в евро валута като възможност да извършат цялостна оценка на пазарното си положение и да преосмислят бъдещите си задачи.

С цел осигуряване на максимално плавен преход за малките и средни предприятия, те трябва да прехвърлят операциите си в евро най-късно до 31 декември 2001 г.. Това е единствената гаранция, че обслужването на клиенти и доставчици няма да спре.

Подготовката във времето е от решаващо значение за осъществяването на успешен и спокоен преход към новата валута. Сред необходимите мерки са обучението и запознаването с новите банкноти и монети. Например касиерите имат нужда от специално обучение и информация, за да свикнат с новата валута. Информиранието на персонала е ключов фактор за успешния преход към еврото.

С въвеждането на единна валута може да се очаква още по-голяма икономическа интеграция между страните-членки на Европейския съюз. Ще изчезне една от последните пречки за свободното движение на стоки и услуги - наличието на местни валути и възможността всяка страна да защитава вътрешния си пазар чрез парична и финансова политика. Компаниите, които функционират в рамките на Европейския съюз, вече няма да се занимават с проблеми като валутни курсове. Всички цени ще се изразяват единствено в евро, което несъмнено ще улесни търговското и финансово управление на повечето компании, особено на малките и средни предприятия, които до голяма степен не притежават достатъчни финансови, човешки и технически ресурси, за да функционират в среда на конкуренция и нови възможности.

